

Document	Archeologisch Advies (versie 3)
Plangebied	De Klamp 2, Bovenkarspel, gemeente Stede Broec
Adviesnummer	18192
Opsteller(s)	A.S. de Groot (archeoloog) & C.M. Soonius (senior archeoloog)
Datum	17-01-2019

Advies	Ingreep vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring werkzaamheden kosteloos Buiten het bouwvlak dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' toevoegen
Vervoltraject	Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. archeologie@hoorn.nl / 06-11648953

Archeologisch Advies (versie 3)

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Stede Broec (contactpersoon: dhr. M. Kok) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het bouwen van een nieuwe woning op de locatie 'De Klamp 2' in Bovenkarspel, gemeente Stede Broec. Een nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld om de nieuw te bouwen woning op deze locatie, naast De Klamp 4 en achter de Hoofdstraat 71, mogelijk te maken.

Een groot deel van het nieuwe perceel De Klamp 2 is reeds bebouwd (afb. 1). In het nieuwe bestemmingsplan krijgt het terrein een Enkelbestemming Wonen (afb. 2). Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 773 m². Het nieuwe bouwvlak krijgt een oppervlakte van ca. 253 m². De nieuwe woning krijgt een oppervlakte van ca. 150 m² en zal worden gebouwd op de locatie van de huidige bebouwing. Van de nieuw te bouwen woning is nog geen palenplan bekend. Wel staat op het schetsplan aangegeven dat onder de woning een kelder komt van 7,4 m bij 3,2 m bij 2,45 m.

Op een bouwplan uit 1962 is te zien dat de fundering met vorstrand van de toen gebouwde tuinbouwschuur tot een diepte van 45 cm onder peil reikt. In 1974 werd de schuur uitgebreid aan

de voorzijde. Hierbij maakten 2 betonnen boorpalen (met een breedte van 25 cm) per spantstijl onderdeel uit van de nieuwe fundering.

In 1977 werd de tuinbouwschuur nogmaals vergroot (afb. 3). Ook bij dit bouwplan zijn de 2 betonnen boorpalen per penant weergegeven in het funderingsprofiel (afb. 4 & 5).

De nieuw te bouwen woning valt samen met de locatie van de laatste twee uitbreidingen van de tuinbouwschuur.

Aangezien voor het plan tevens een bestemmingsplan wordt vervaardigd is onder kopje 3 een stukje opgenomen voor in een hoofdstuk beleidskader. Dit is optioneel.

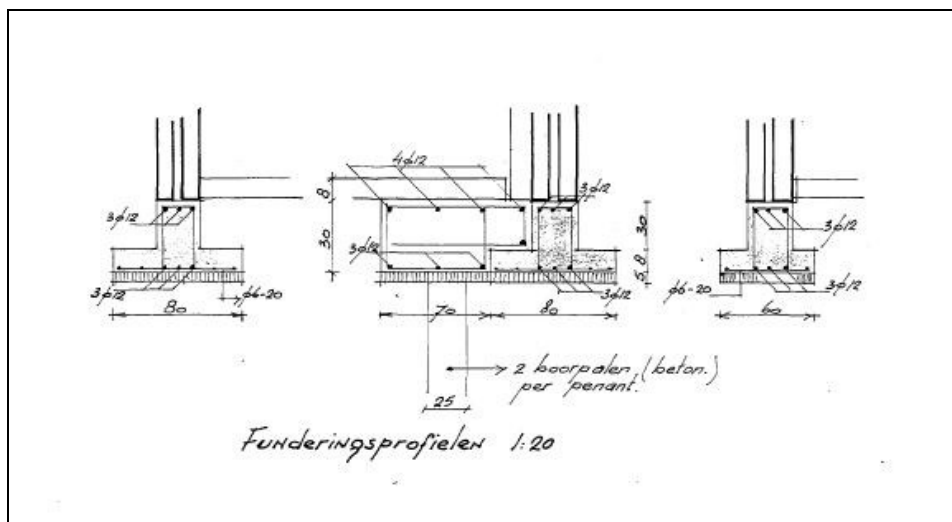

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied De Klamp 2 in Bovenkarspel (rode stippellijn) op een luchtfoto (Bron: PDOK).

Hand-drawn cross-section diagram of a building structure. The diagram shows a gabled roof with a height of 3.00m and a total width of 4.90m. The roof is supported by a steel truss system (stalen spanten 3 stuks). The walls are made of 8 cm thick concrete (8 cm stampbeton). The foundation is labeled 'Land'. The structure is divided into sections, with the middle section labeled 'bestaand' (existing) and the right section labeled 'werk' (new). The diagram includes dimensions for the roof height (3.00m), the total width (4.90m), and the width of the sections (8.0m, 8.0m, 8.0m). The roof pitch is indicated as 1:4.90.

Hand-drawn floor plan of a room. The room is rectangular with a central area labeled "stamphelton vloer 8cm dik". The room is surrounded by a thick border labeled "Fundering". Dimensions are indicated: 600 on the top and bottom edges, 800 on the left edge, and 800 on the right edge. The right wall has two door openings, each 800 wide. The text "Wapening #6-15 onder en boven" is written in the center of the room.

Carla Soonius: 06-25272867 / c.soonius@hoorn.nl | Michiel Bartels: 06-30468593 / m.bartels@hoorn.nl
www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 5. De funderingsprofielen horende bij de uitbreiding in 1977.

2. Concept-Beleidskaart Archeologie en cultuurhistorische achtergrond

Voor het plangebied geldt momenteel de 'Beheersverordening Kom Stede Broec' (vastgesteld op 05-07-2018).¹ Daarin gelden voor de archeologie nog de regels uit het eerdere bestemmingsplan 'Kom Stede Broec' (vastgesteld 4-10-2007). Alle gronden binnen dit bestemmingsplan worden gezien als "Archeologisch waardevol gebied" zonder een vrijstellingsgrens. In het bestemmingsplan uit 2007 zijn de bouwvlakken niet aangegeven als archeologisch waardevol gebied.

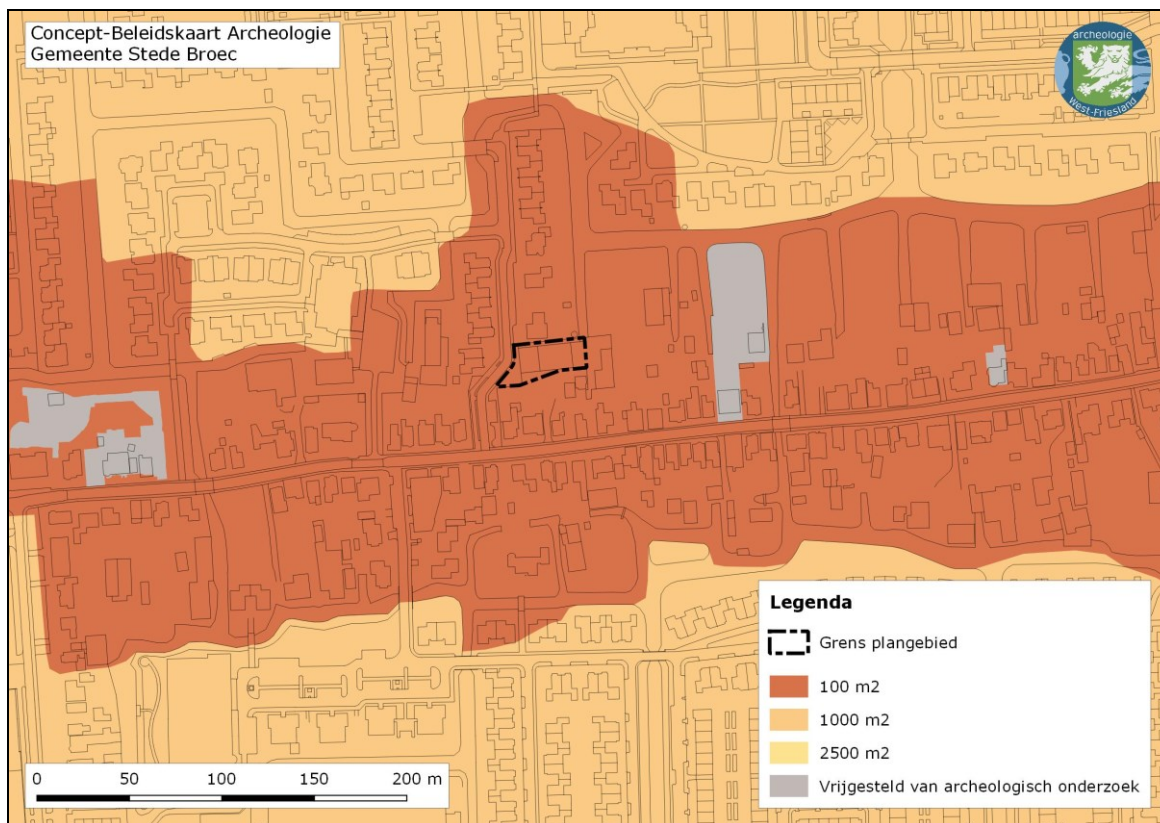
Voor de gemeente Stede Broec is door Archeologie West-Friesland een nieuwe archeologische beleidskaart aangeleverd aan de gemeente, die nog moet worden vastgesteld.² Op deze kaart is aangegeven waar bekende archeologische waarden zich bevinden en welke archeologische verwachtingszones er zijn. De archeologische waarden en verwachtingen hangen samen met bepaalde vrijstellingsgrenzen. Op de Concept-Beleidskaart Archeologie (afb. 6) ligt het plangebied in een zone waar een hoge waarde geldt voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Hierbij dient rekening te worden gehouden met archeologie bij ruimtelijke plannen groter dan 100 m². De geplande nieuwbouw zal deze grens overschrijden.

Het plangebied valt binnen het historisch bewoningslint van Bovenkarspel (CHW code WFR441G). De bijbehorende binnenwaterkerende dijk dateert uit de Vroege of Volle Middeleeuwen (CHW code WFR223G). De begrenzing van het lint, weergegeven op de Concept-Beleidskaart Archeologie, is gebaseerd op de bodemkaart van Ente en de daarop zichtbare zeer diep humeuze gronden (afb. 7). Binnen het plangebied is mogelijk middeleeuwse bewoning aanwezig. Tevens kunnen goed geconserveerde bewoningsresten uit de Bronstijd aanwezig zijn.

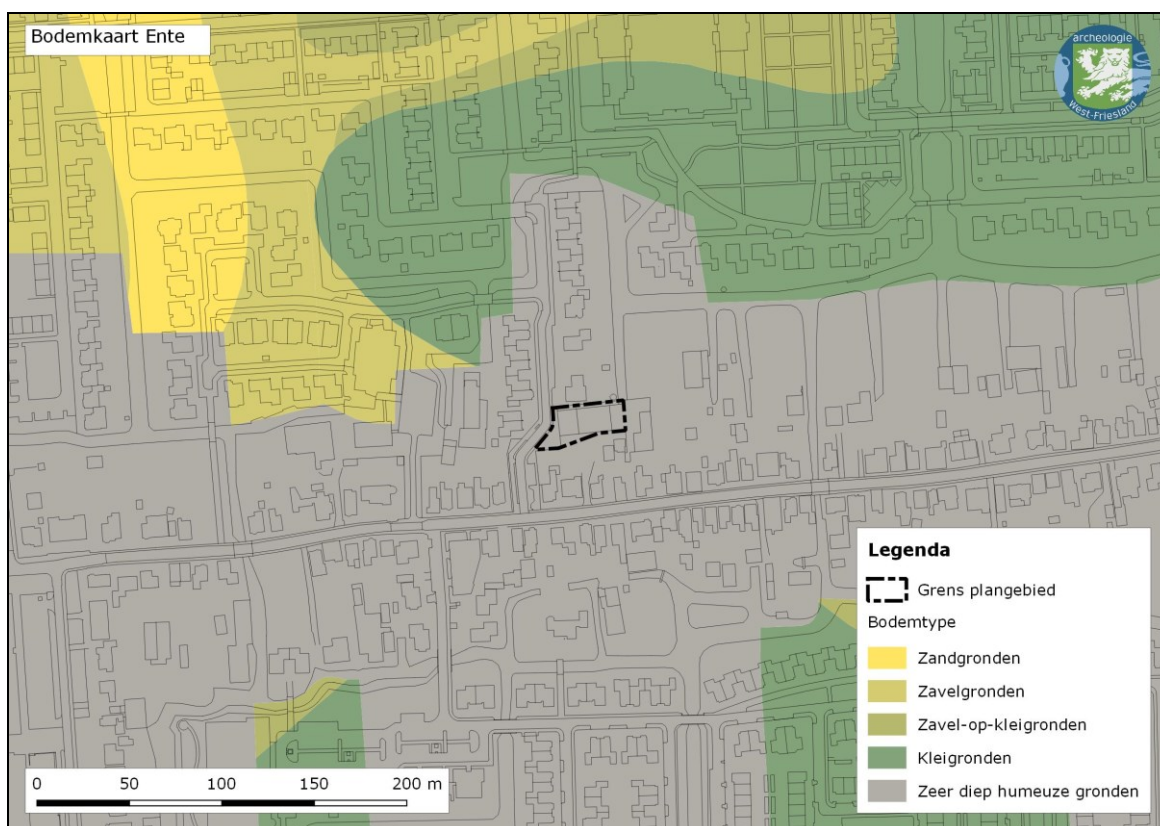
Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. De oudste relevante kaart voor het gebied is de kaart van Johannes Dou uit 1652-1654. Hierop is te zien dat het plangebied buiten de bewoningsas uit de Nieuwe tijd valt. Ook op de latere kadastrale minuutkaart uit 1826 is geen bebouwing zichtbaar binnen het plangebied (afb. 5). Dit betekent dat de verwachting voor huisplaatsen uit de Nieuwe Tijd op basis van historisch kaartmateriaal naar beneden kan worden bijgesteld. Waterputten, sloten en andere sporen kunnen nog aanwezig zijn. Dit op basis van de door Ente gekarteerde diep humeuze gronden (afb. 7).

¹ NL.IMRO.0532.BVkomstedebroec-VG01.

² Soonius & Van Leeuwen 2017.

Afbeelding 6. Ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de Concept-Beleidskaart Archeologie van de gemeente Stede Broec.

Afbeelding 7. Ligging plangebied (zwarte stippellijn) op de vereenvoudigde bodemkaart van Ente (1963).

Afbeelding 5 .Ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de kadastrale minuut uit 1826.

3. Tekst voor hoofdstuk Beleidskader (optioneel)

Rijksbeleid archeologie en cultuurhistorie

De Monumentenwet 1988 is op 1 juli 2016 overgegaan in de Erfgoedwet. De Erfgoedwet vormt samen met de Omgevingswet het wettelijke fundament voor de cultuurhistorie in Nederland. In de Erfgoedwet is vastgelegd hoe met ons erfgoed wordt omgegaan, wie welke verantwoordelijkheden daarbij heeft en hoe het toezicht daarop wordt uitgeoefend. De Erfgoedwet bundelt bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland. Bovendien zijn aan de Erfgoedwet een aantal nieuwe bepalingen toegevoegd. Het beschermingsniveau zoals die in de oude wetten en regelingen golden blijven gehandhaafd. Onderdelen van de Monumentenwet die de fysieke leefomgeving betreffen, worden overgeheveld naar de Omgevingswet die in 2021 van kracht wordt. Voor deze onderdelen is een overgangsregeling in de Erfgoedwet opgenomen voor de periode 2016-2021. Het betreft dan:

1. Vergunningen tot wijziging, sloop of verwijdering van rijksmonumenten
2. Verordeningen, bestemmingsplannen, vergunningen en ontheffingen op het gebied van archeologie
3. Bescherming van stads- en dorpsgezichten

Zaken zoals het certificeringsstelsel en de aanwijzing van archeologische rijksmonumenten blijven in de Erfgoedwet.

Per 1 januari 2012 is de Modernisering Monumentenwet doorgevoerd via een wijziging van artikel 3.6. lid 2 van *Besluit ruimtelijke ordening*. In de toelichting van een bestemmingsplan moet voortaan het volgende worden opgenomen: Een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden. Hierdoor dienen cultuurhistorische waarden dus uitdrukkelijk te worden meegewogen bij het vaststellen van bestemmingsplannen. Gemeenten zullen een inventarisatie moeten (laten) maken van alle cultuurhistorische waarden in een

bestemmingsplangebied, dus niet alleen de archeologische waarden. Daarnaast moeten ze aangeven welke conclusies ze daaraan verbinden en op welke wijze ze deze waarden borgen in het bestemmingsplan. Dit is één van de pijlers van de Modernisering Monumentenzorg (MoMo).

De Rijksdienst helpt gemeenten om hieraan te voldoen met de Handreiking erfgoed en ruimte. Hierin staat hoe gemeenten zo'n inventarisatie en analyse kunnen uitvoeren. Ook wordt in deze handreiking aangegeven op welke wijze gemeenten cultuurhistorische waarden kunnen opnemen in een bestemmingsplan, compleet met voorbeeldbepalingen.

Provinciaal beleid archeologie en cultuurhistorie

Structuurvisie 2040

Het ruimtelijk beleid van de provincie Noord-Holland is vastgelegd in de 'Structuurvisie 2040 Noord-Holland 2040 –Kwaliteit door veelzijdigheid'. Archeologie is daarin aangewezen als één van de kernkwaliteiten van het landschap. Daarnaast gaat de provincie Noord-Holland uit van een ontwikkelingsgerichte benadering, omdat ook tegenwoordige ruimtelijke ontwikkelingen het landschap vormen, zodat zorgvuldig wordt omgegaan met de bestaande (historische) kenmerken van het landschap. In de bijbehorende Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie heeft de provincie regels geformuleerd omtrent de inhoud van en de toelichting in bestemmingsplannen als er sprake is van provinciaal belang. In een bestemmingsplan moet bijvoorbeeld duidelijk omschreven worden hoe er omgegaan wordt met de cultuurhistorische objecten (waaronder archeologische waarden).

De provincie speelt een belangrijke rol op het gebied van ruimtelijke ordening. Door haar ruimtelijk beleid bepaalt de provincie in belangrijke mate hoe de ruimte in Noord-Holland wordt ingericht. In het licht van de WRO spitst de provinciale rol vanuit cultuur en cultuurhistorie in de ruimtelijke inrichting zich toe op drie terreinen, daar waar de provincie:

- Haar cultuurhistorische provinciaal belang heeft gedefinieerd in de Structuurvisie;
- Wettelijk bevoegd gezag is bij ingrepen die een relatie hebben met cultuurhistorie, bijvoorbeeld bij ontgrondingen of de aanleg van provinciale wegen;
- Initiatiefnemer is bij projecten van het Rijk een (beschermende) taak hebben verkregen, zoals bij de nationale landschappen en Unesco-gebieden.

Op provinciaal niveau is het beleidskader en de leidraad Landschap en Cultuurhistorie van belang voor onderhavig bestemmingsplangebied.

Beleidskader en Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

De visie op de gewenste ruimtelijke kwaliteit is vastgelegd in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland. Deze vernieuwde leidraad is een uitwerking van het in 2006 vastgestelde Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie, dat werd gebruikt als leidraad voor ruimtelijke plannen als bestemmingsplannen, beeldkwaliteitsplannen en structuurplannen. Daarnaast bood het handreikingen aan gemeenten om landschap en cultuurhistorie als uitgangspunt te gebruiken bij planvorming.

De provincie Noord-Holland heeft 10 archeologische gebieden van provinciaal belang gedefinieerd. Het plangebied ligt in een dergelijk gebied: West-Friesland. Als in gebieden van provinciaal belang het maatschappelijk belang dusdanig groot is dat waardevolle archeologische vindplaatsen aangetast moeten worden, vraagt de provincie aan te geven op welke wijze archeologische waarden door compenserende maatregelen in het plan zijn ondergebracht. Bovendien vraagt de provincie de aanwezige waarden te benutten bij de inrichting van een gebied.

Het archeologiebeleid van de provincie Noord-Holland is primair gericht op het behouden van de archeologische waarden in de bodem. Dit is geheel in de 'geest' van het Verdrag van Malta.

4. Conclusie & advies

Ten behoeve van het vervaardigen van een bestemmingsplan en bouwen van een nieuwe woning op de locatie 'De Klamp 2' is onderhavig advies vervaardigd. De nieuwbouw krijgt een oppervlakte van ca. 150 m². Hiermee wordt de vrijstellingsgrens van 100 m² uit de Concept-Beleidskaart Archeologie overschreden. Op basis van de bodemkaart geldt een hoge archeologische waarde voor de Middeleeuwen en de Bronstijd. De aanwezige ophogingspakketten vormen een goede bescherming voor de aanwezige archeologische waarden. De verwachting voor huisplaatsen uit de Nieuwe Tijd kan op basis van historisch kaartmateriaal naar beneden worden bijgesteld, maar andere archeologische sporen kunnen nog wel aanwezig zijn.

De fundering van de oude tuinbouwschuur zal de bodem op een aantal plekken verstoord hebben, maar er kan worden verwacht dat het bodemprofiel buiten de locatie van de oude vorstrand en betonnen boorpalen nog grotendeels intact is.

Het advies is tweeledig:

1. Indien de sloop van de opstallen met beleid plaatsvindt en de (grondroerende) plannen ongewijzigd blijven, is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk. De geplande ingrepen doen geen onevenredige afbreuk aan de aanwezige archeologische waarden. Archeologie West-Friesland adviseert daarom de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie onder de hieronder genoemde voorwaarde.

Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient, vanwege de mogelijk aanwezige sporen uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd, wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil **monitoren**.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

2. Archeologie West-Friesland adviseert het overige deel van het plangebied niet vrij te geven, de vrijstellingsgrens uit de Concept-Beleidskaart Archeologie over te nemen en een dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' toe te voegen aan het bestemmingsplan De Klamp 2. Dit om de aanwezige waarden te behouden. De bijbehorende regel in het bestemmingsplan luidt dan als volgt:

Artikel ** Waarde – Archeologie

****.1 Bestemmingsomschrijving**

De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden.

****.2 Bouwregels**

****2.1** Voor bouwwerken met een oppervlakte groter dan 100 m², moet alvorens een omgevingsvergunning voor het bouwen wordt verleend, door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin, naar het oordeel van het bevoegd gezag:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld, en;
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

****2.2** Advies archeoloog

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een vergunning als bedoeld in lid ****2.1** winnen zij advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of de door het verlenen van de omgevingsvergunning geen onevenredige afbreuk wordt of kan worden gedaan aan de archeologische waarden, en zo ja welke voorwaarden dienen te worden gesteld. In sommige gevallen volstaat een archeologische quickscan als duidelijk is dat de geplande ingrepen geen onevenredige afbreuk doen aan de aanwezige archeologische waarden.

****2.3** Indien uit het in lid ****2.1** genoemde rapport of de in lid ****2.2** genoemde quickscan blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het verlenen van de omgevingsvergunning voor het bouwen zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meer van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de vergunning te stellen kwalificaties.

****3 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden**

****3.1** Het is verboden zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegd gezag, de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden uit te voeren, ongeacht het bepaalde in de regels bij de andere op deze regels van toepassing zijnde bestemmingen:

- a. het ontgronden, afgraven (waaronder het graven van watergangen en waterpartijen), egaliseren en ophogen van gronden en/of het anderszins ingrijpend wijzigen van de bodemstructuur;
- b. het uitvoeren van overige groundbewerkingen;
- c. het verwijderen en/of aanbrengen van bomen en diepwortelende beplanting;
- d. het aanleggen van ondergrondse energie-, transport- en of communicatieleidingen.

****3.2** Het bepaalde in lid ****3.1** is niet van toepassing op werken, geen bouwwerken zijnde, en werkzaamheden die:

- a. het normale onderhoud betreffen;
- b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van inwerkingtreding van dit plan;
- c. in het kader van archeologisch onderzoek en het doen van opgravingen worden uitgevoerd, mits verricht door een daartoe bevoegde instantie;
- d. niet dieper gaan dan 0,30 m beneden het maaiveld en een kleinere oppervlakte dan 100 m² beslaan.

****3.3** De in lid ****3.1** genoemde vergunning kan slechts worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische waarden van de gronden.

****3.4** Alvorens een omgevingsvergunning wordt verleend, moet door de aanvrager een rapport worden overgelegd waarin, naar het oordeel van het bevoegd gezag:

- a. de archeologische waarden van de gronden die blijkens de aanvraag kunnen worden verstoord in voldoende mate zijn vastgesteld, en;
- b. in voldoende mate is aangegeven op welke wijze de archeologische waarden worden bewaard en/of gedocumenteerd.

****3.5** Indien uit het in lid ****3.4** genoemde rapport blijkt dat de archeologische waarden van de gronden door het uitvoeren van werken of werkzaamheden zullen worden verstoord, kan het bevoegd gezag één of meer van de volgende voorwaarden verbinden aan de omgevingsvergunning:

- a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen waardoor de archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden;
- b. de verplichting tot het doen van opgravingen;
- c. de verplichting de werken of werkzaamheden die leiden tot de bodemverstoring, te laten begeleiden door een deskundige op het terrein van archeologische monumentenzorg die voldoet aan door het bevoegd gezag bij de vergunning te stellen kwalificaties.

5. Bronnen

Ente, P.J., 1963. Een bodemkartering van het tuinbouwcentrum 'De Streek'. *De bodemkartering van Nederland*, deel XXI. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Soonius, C.M. & J. van Leeuwen, 2017. Toelichting Beleidskaart Archeologie gemeente Stede Broec. *Westfriesse Archeologische Notitie* (WAN) 5. Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Westfries Archief.

6. Geldigheid

Indien de (bodemroerende) plannen voor dit project worden gewijzigd na advisering, dan dienen de nieuwe plannen te worden voorgelegd aan Archeologie West-Friesland, zodat deze opnieuw kunnen worden beoordeeld. Het voorgaande advies vervalt daarmee.

Deze archeologische quickscan heeft een geldigheid van **2 jaar**. Na verloop van deze periode wordt het advies ongeldig en dient bij ontwikkelingen een nieuw archeologisch advies te worden aangevraagd. Dit geldt ook voor ongewijzigde bouwplannen.

Bovenstaand archeologisch advies is daarmee geldig tot:

17-01-2021